

2008

L'ESPORT A CATALUNYA
Informe de l'Observatori Català de l'Esport

INEFC

Institut Nacional
d'Educació Física
de Catalunya

L'esport mou Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de la Vicepresidència
Secretaria General de l'Esport

L'ESPORT A CATALUNYA

Informe de l'Observatori Català de l'Esport

Edició:
Generalitat de Catalunya
Secretaria General de l'Esport
Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya
Observatori Català de l'Esport
Av. de l'Estadi s/n 08038 Barcelona

1a edició: octubre de 2008

Autoria:
Núria Puig, Anna Vilanova, David Mayo i Eduard Inglés

Revisió:
Manuel Ibern
Comitè d'experts i expertes de l'Observatori Català de l'Esport

Assessorament lingüístic: Unió de Federacions Esportives de Catalunya

Disseny gràfic i maquetació: El Tinter, SAL (empresa certificada ISO 9001, ISO 14001 i EMAS)

Tiratge: 600 exemplars

ISBN: 978-84-691-4788-7.

Dipòsit legal: B-49624-2008

Impressió: El Tinter, SAL (empresa certificada ISO 9001, ISO 14001 i EMAS)

I. Qui fa esport, com el fa i on el fa?	5
Persones que fan esport	5
Espais esportius	6
II. La competició esportiva	7
Qui la fa?	7
Quanta se n'organitza?	9
III. Els clubs	9
IV. Organitzacions públiques i organitzacions comercials	13
V. El suport al desenvolupament esportiu	13
VI. L'esport als mitjans de comunicació	15
VII. La Catalunya esportiva al món	17

Catalunya és un país de grans clubs i grans esportistes. Són l'aspecte més visible del nostre esport. Tanmateix, n'hi ha molt més, tal com les dades proporcionades per l'Observatori Català de l'Esport posen de manifest.

En aquest informe anual de l'Observatori es proporcionen les dades més rellevants referides a l'esport a Catalunya, les quals permeten posar de manifest que, el nostre, és un país esportiu.¹

I

Qui fa esport, com el fa i on el fa?

Persones que fan esport

A Catalunya practiquen un o més esports almenys un cop a la setmana un 43% de persones de més de 16 anys. A Espanya, el percentatge és d'un 36,6 % i a Europa –segons dades recollides per l'Eurobaròmetre– d'un 38%. Així, la pràctica esportiva de la població catalana està un 5% per sobre de la mitjana europea, encara molt lluny dels països escandinaus (que són els més "esportius") i molt per sobre dels països recentment incorporats a la Unió com, per exemple, Hongria i Romania, entre d'altres.

La pràctica esportiva a Catalunya està un 5% per sobre de la mitjana europea

Participació esportiva		
	Catalunya	Espanya
	%	%
Practica un esport	25,4	22,5
Practica diversos esports	17,6	14,4
No en practica	56,8	62,8
No contesta (NC)	0,2	0,2
	100	100
	(915)	(8170)

Font: Observatori Català de l'Esport, 2006; a partir de CIS, 2005.

Les enquestes dirigides per García Ferrando des de 1980 mostren que l'augment de la participació esportiva ha estat gradual des de 1980. Hi va haver un increment molt gran entre 1980 i 1985 com a resultat dels efectes de les primeres eleccions municipals democràtiques de l'any 1979. Des de llavors, tant les esmentades enquestes com les efectuades per la Secretaria General de l'Esport a partir de 1990 (Secretaria General de l'Esport, 1995), mostren un increment progressiu fins a arribar a la xifra actual del 43% .

Els homes practiquen un 48,8% mentre que hi ha un 37% de dones. A l'Estat espanyol les xifres són d'un 44,6% i un 29,3% respectivament.

Un 63,7% de practicants fa esport pel seu compte, és a dir, sense que hi hagi afiliació a un club. Feines amb horaris diferents, ritmes familiars heterogenis... fan que sigui més difícil el compromís regular amb un club i, en especial, amb un equip.

A Catalunya hi ha un 7,7% més de dones que fan esport que a Espanya

Prop del 64% de persones fa esport pel seu compte

1. Si alguna persona o organització no es trobés reflectida en aquest informe, preguem que ens envii la informació que hi manca a: observatori@gencat.cat

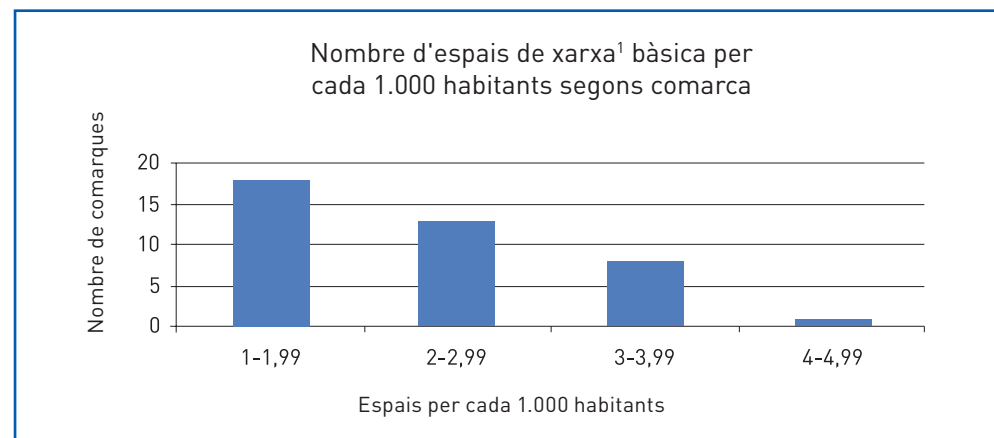
Prop d'un 23% de practicants forma part d'un club

Tanmateix, les dades sobre participació en els clubs es mantenen estables des de fa temps (un 22,4% de les persones que fan esport estan associades a un club) i la seva vitalitat es posa de manifest en moltes altres dades proporcionades per l'Observatori, tal com es pot veure en un dels apartats següents.

Espais esportius

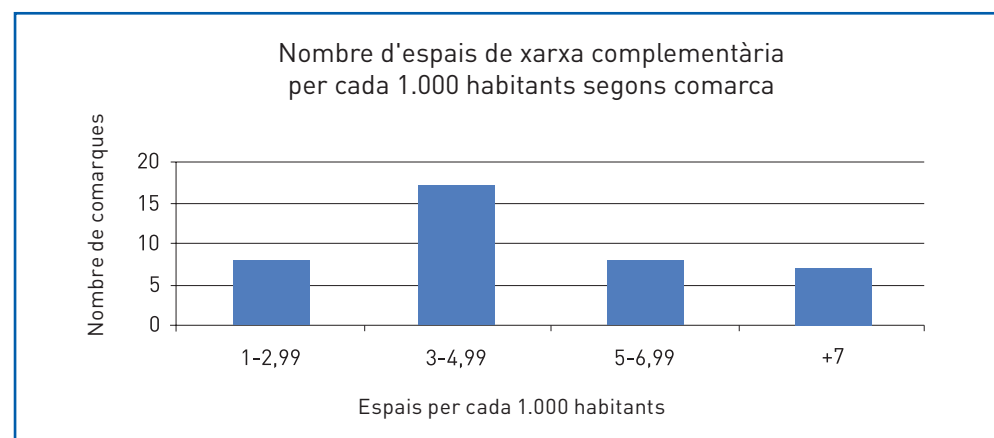
Segons el Cens d'Equipaments Esportius de la Secretaria General de l'Esport fet l'any 2008, a Catalunya hi ha 31.959 espais esportius. Una instal·lació esportiva es pot compondre d'un o més espais esportius; per aquest motiu, en el recompte sempre es tenen en compte els espais i no les instal·lacions. La relació del nombre d'espais de xarxa bàsica² i xarxa complementària³ cada 1.000 habitants segons comarques és la següent:⁴

Pel que fa a la xarxa bàsica, el repartiment dels espais cada 1.000 habitants per comarca no és homogeni. De les 41 comarques, 18 no arriben a 2; 13 estan entre 2 i 3; 8 entre 3 i 4, i només 1 entre 4 i 5.

Font: Observatori Català de l'Esport, 2008; a partir de Consell Català de l'Esport, 2008.

Quan examinem la xarxa complementària, el grup principal de comarques (17) té entre 3 i 5 espais cada 1.000 habitants i només 7 en tenen més de 7.

Font: Observatori Català de l'Esport, 2008; a partir de Consell Català de l'Esport, 2008.

2. Xarxa bàsica: pistes poliesportives, camps, pavellons, sales polivalents, piscines cobertes i pistes d'atletisme.
3. Xarxa complementària: espais singulars i àrees d'activitat, pistes de tennis, frontons, piscines a l'aire lliure, altres espais convencionals i altres espais petits.
4. Per veure el detall de cada comarca, aneu a l'annex 1.

Mentre que la xarxa bàsica està pensada per satisfer unes necessitats mínimes de pràctica esportiva, la complementària posa de manifest la varietat comarcal pel que fa als espais esportius. Aquesta diversitat també reflecteix un ventall molt variat de pràctiques esportives.

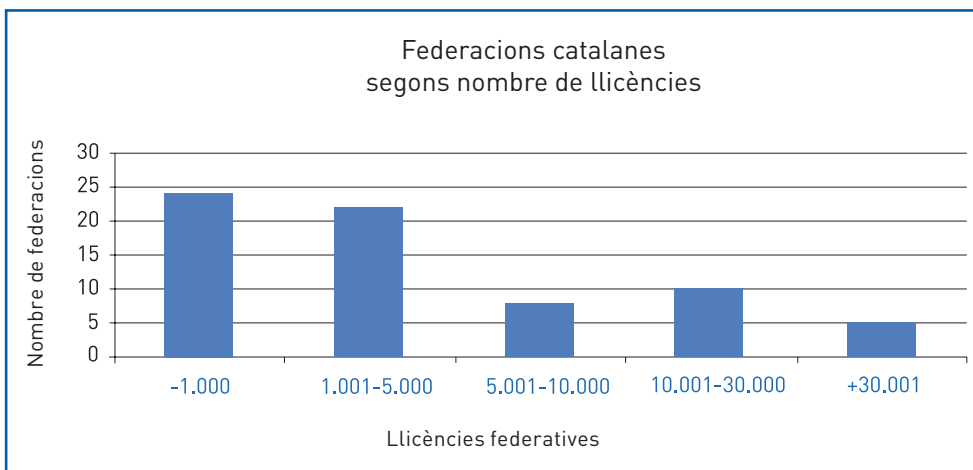
Les diferències de dotacions observades, permeten fer comparacions entre comarques. Ara bé no se'n pot extreure un judici valoratiu atès que, per fer-ho caldria saber els índexs de participació esportiva per comarca (per ara no se'n tenen) i el nombre de persones que s'hi desplacen per esport, com seria, per exemple, les que van a esquiar a les comarques pirinenques.

La competició esportiva

Qui la fa?

A Catalunya hi ha 614.484 persones federades, que representen un 17% de les d'Espanya. El nombre total de llicències segons federació és el següent:⁵

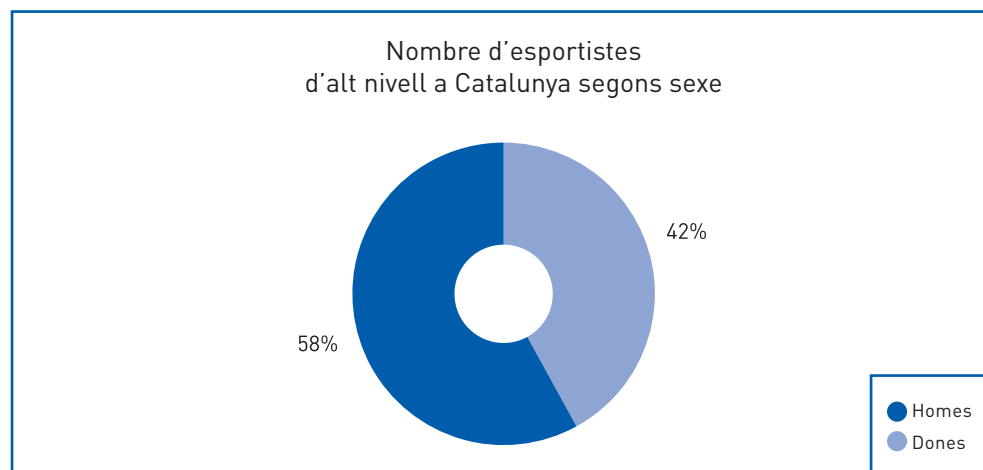
Font: Observatori Català de l'Esport, 2008; a partir de Consell Català de l'Esport, 2007.

Del total de 69 federacions, 46 tenen menys de 5.000 llicències federatives. N'hi ha 10 entre 10.000 i 30.000 i, finalment, 5 amb més de 30.000. Aquestes són: futbol, basquetbol, caça, golf i tennis.

A més, a Catalunya hi ha 553 persones considerades esportistes d'alt nivell segons els criteris establerts pel Consell Català de l'Esport.⁶ La seva dedicació a l'esport és professional -o quasi- i representen Catalunya en les competicions del màxim nivell. El 58% són dones que per primer cop superen el nombre d'homes (42%), la qual cosa permet afirmar que les polítiques implementades per afavorir l'accés de les dones a l'esport d'alt nivell comencen a donar resultats.

5. Per veure el detall de cada federació, aneu a l'annex 2.

6. Per veure el detall de cada federació, aneu a l'annex 3.

Font: Observatori Català de l'Esport, 2008; a partir de Consell Català de l'Esport, 2008.

Totes aquestes persones i les seves organitzacions fan possible que al nostre país hi hagi una vitalitat molt gran pel que fa a l'activitat competitiva en tots els seus nivells. A continuació es resumeixen algunes dades d'interès:

Competició absoluta

- Als Jocs Olímpics d'Atenes 2004, hi van participar 92 esportistes (52 homes i 40 dones), un 28,6% de la delegació espanyola.
- Als Jocs Olímpics de Torí 2006, hi van participar 6 esportistes (2 homes i 4 dones), un 37,5% de la delegació espanyola.
- La participació catalana als Jocs Olímpics d'estiu al llarg de la història (del 1900 al 2004), ha estat de 1.006 esportistes i representa un 33,92% del total espanyol.
- La participació catalana als Jocs Olímpics d'hivern al llarg de la història (del 1936 al 2006), ha estat de 63 esportistes i representa un 39,13% del total espanyol.
- Als Jocs Paralímpics d'Atenes, hi van participar 35 esportistes (27 homes i 8 dones), un 22,73% de la delegació espanyola.
- Als Jocs Paralímpics de Torí, hi van participar 8 esportistes (4 homes i 4 dones), un 89,89% de la delegació espanyola.
- Els clubs catalans han aconseguit 9 títols de lliga en esdeveniments esportius estatals durant la temporada 2006-2007, fet que representa un 36% del total de títols aconseguits per tots els clubs que hi participaven.
- Catalunya, en categoria femenina, va ser la comunitat autònoma amb més clubs participants a les lligues estatals, un total de 20 clubs.
- Catalunya, en categoria masculina, és l'única comunitat autònoma que el 2007 va estar representada com a mínim per un club en cadascuna de les 14 lligues estatals.

Competició en edat escolar

- El Pla català de l'esport a l'escola es va consolidant, ha passat de 15.635 participants en el curs 2005-2006, a 52.331 en el curs 2006-2007.
- Catalunya va quedar com a segona classificada als campionats d'Espanya en edat escolar del 2007, amb un total de 123 medalles (37 d'or, 43 de plata i 43 de bronze). La delegació catalana va estar formada per 551 esportistes (267 nois i 284 noies), 127 oficials i 15 caps de delegació.

Quanta se n'organitza?

A més de totes les competicions que cada cap de setmana s'organitzen per tot Catalunya i a tots els nivells, l'any 2006 s'hi van organitzar 40 esdeveniments internacionals rellevants. Tot i la dificultat per obtenir dades exactes al respecte, algunes de què es disposa són:

- Hi van participar aproximadament 28.085 persones, de les quals 6.503 eren dones i 21.582 homes.
- Un 77% dels esdeveniments varen costar menys de 50.000 euros i un 14%, més de 200.000 euros.
- El protagonisme dels clubs en la seva organització és molt gran atès que la seva participació és d'un 76%, mentre que la del sector públic és d'un 14% i la del comercial d'un 10%.
- Un 67% de les persones que varen treballar en tasques d'organització eren voluntàries i un 33% professionals.

Font: Observatori Català de l'Esport, 2008; a partir de Consell Català de l'Esport, 2008.

III

Els clubs

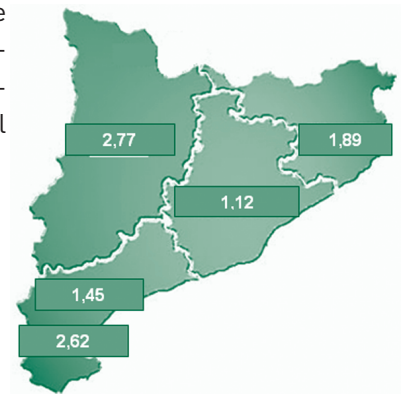
Els clubs són la base del moviment esportiu a Catalunya: emprenen iniciatives, promouen el gust per l'esport, creen lligams de solidaritat entre les persones que hi estan afiliades, organitzen competicions... Juntament amb associacions d'altres àmbits, constitueixen el tercer sector que sorgeix de les iniciatives de la societat civil i és un dels pilars de les societats democràtiques juntament amb l'Estat i el mercat. A la seva obra *Un lugar para todos. Cómo fortalecer la democracia y la sociedad civil* (2000), Benjamin R. Barber escriu el següent per justificar-ne la importància: el tercer sector "suposa un àmbit que actua com a mediador entre ambdós [Estat i mercat] i que comparteix les virtuts de cada un. Aquest tercer sector, independent, es defineix per les seves comunitats cíviques (la pluralitat n'és la seva essència) que són associacions obertes i igualitàries i que permeten la participació voluntària"⁷ (Barber, 2000:43).

El voluntariat i els clubs són el suport principal per a l'organització d'esdeveniments esportius internacionals a Catalunya.

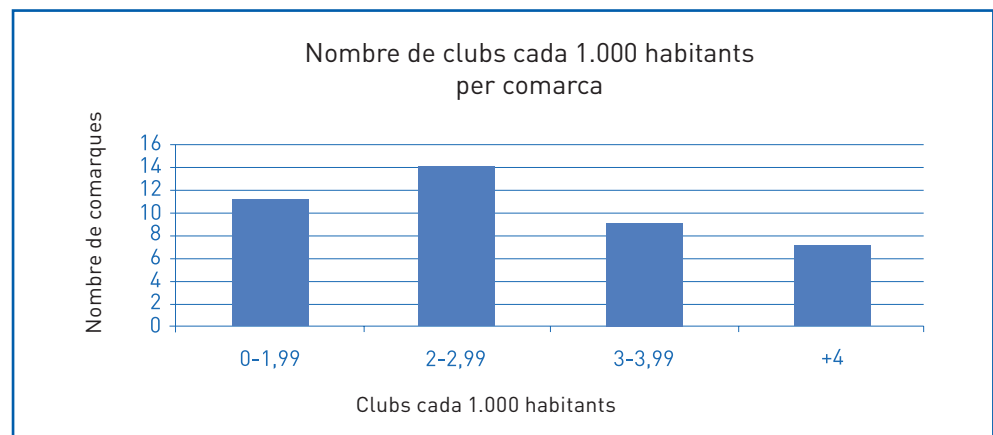
7. La traducció és nostra.

Una revisió aprofundida del registre d'entitats esportives de la Secretaria General de l'Esport, duta a terme per l'equip tècnic de l'Observatori Català de l'Esport, permet fer una primera aproximació a la seva realitat.

- A Catalunya hi ha 9.704 clubs actius; és a dir, que a més de constar en el registre, s'ha pogut comprovar que desenvolupen algun tipus d'activitat esportiva⁸.
- A més, s'han detectat 2.214 clubs esportius que, tot i no ser registrats per motius desconeguts, tenen activitat associativa.
- Així, en total, hi ha 11.918 clubs.
- La seva distribució territorial és la següent: el 61,27% són a Barcelona, el 13,73% a Girona, el 8,94% a Lleida, l'11,80% a Tarragona i el 4,30 a les Terres de l'Ebre.
- Tanmateix, l'important és veure quants clubs hi ha en relació amb el nombre d'habitants, tal com podem veure en el mapa següent: Lleida és la província on hi ha més clubs cada 1.000 habitants (2,77), seguida per les Terres de l'Ebre (2,62), Girona (1,89), Tarragona (1,45) i Barcelona (1,12).
- Sembla, doncs, que el gran i sobtat increment de població que es va donar a Barcelona com a conseqüència de les onades migratòries successives, no ha vingut acompanyat d'un de similar pel que fa al nombre de clubs esportius.
- Podem fer una anàlisi semblant quant a les comarques⁹ i, així, veure la major o menor densitat de la seva trama esportivoassociativa.
- El resultat té una lògica similar a la que s'ha vist en l'anàlisi per províncies. Les comarques amb trama associativa més densa són les que responen a formes de vida més tradicionals, on l'embat de la industrialització i el creixement de població ha estat menys bruscat. Les més "associatives" són: Pallars Sobirà, Alta Ribagorça, Pallars Jussà, Ribera d'Ebre i Priorat.

A Catalunya hi ha 11.918 clubs esportius

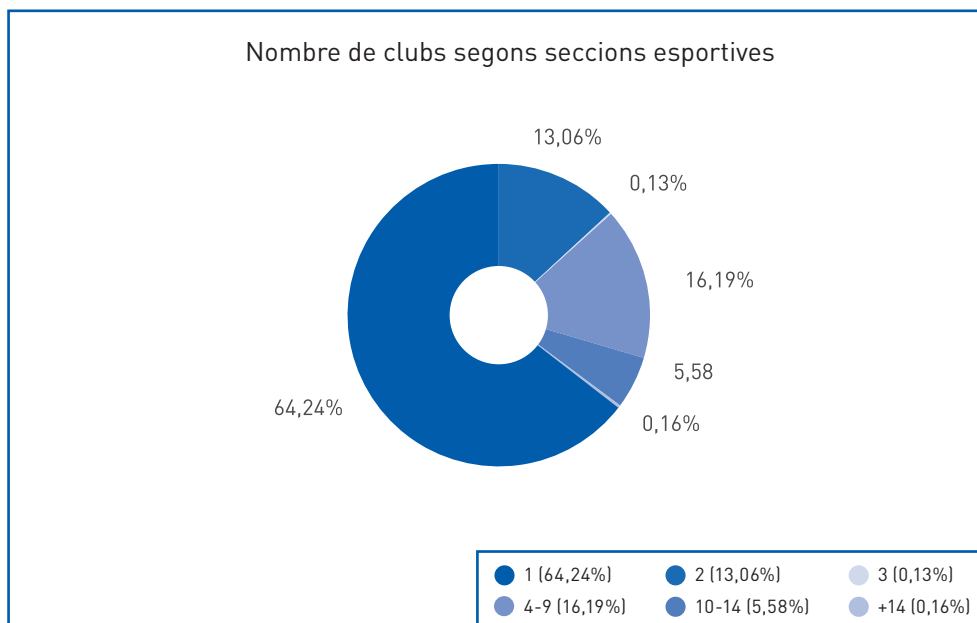

Font: Observatori Català de l'Esport, 2008

8. A més d'aquests clubs, al registre hi ha 3.000 clubs dels quals no s'ha pogut esbrinar si tenen activitat o no.

9. Veure ràtios per comarques a l'annex 4.

- Els clubs poden tenir una secció o més. Segons aquest criteri, es poden agrupar de la manera següent¹⁰:

- Com es pot veure, la majoria de clubs tenen d'una a tres seccions, la qual cosa, en general, es correlaciona amb un nombre de persones associades no superior a 100. Aquest ja és un fenomen conegut en estudis sobre clubs (Heinemann et al., 1997): en els clubs petits hi ha més caliu, més motivació pel treball voluntari, menys dificultats per organitzar-se, més sentiment de pertinença... Quan algú no s'hi sent bé, la tendència habitual és crear-ne un altre en lloc de generar polèmica. Durant el seu temps lliure les persones desitgen sentir-se bé i no crear-se problemes innecessaris.
- Una dada que pot, en part, donar suport a la reflexió anterior és el nombre de clubs que es creen cada any. Així, per exemple, l'any 2007 es van inscriure al registre d'entitats esportives de la Secretaria General de l'Esport un total de 426 entitats esportives.

10. Per a més detall vegeu l'annex 5.

- L'oferta d'activitats esportives duta a terme pels clubs és molt diversa. Les vint primeres –és a dir, aquelles que es poden practicar a més clubs- són les següents:

A Catalunya hi ha 46 municipis que tenen 52 clubs que participen en lligues estatals masculines i femenines de 37 modalitats esportives

Activitats esportives amb més oferta	
Activitat	% de clubs on es practica
Futbol	16,60
Bàsquet	8,82
Futbol sala	8,04
Ciclisme	7,80
Caça	7,71
Petanca	5,36
Atletisme	4,27
Excursionisme	3,72
Voleibol	3,53
Tennis	3,50
Natació	3,40
Escacs	3,02
Handbol	2,94
Patinatge	4,36
Pesca esportiva	2,64
Tennis taula	2,54
Gimnàstica	2,32
Automobilisme	1,90
Motociclisme	1,90
Esports d'hivern	1,81

Font: Observatori Català de l'Esport, 2008.

- Moltes d'aquestes activitats es fan en competicions locals, comarcals o estatals. A la taula següent hi ha un resum de la seva participació en lligues estatals:¹¹

Participació de clubs catalans en lligues estatals segons província					
Província	Gènere	Nre. Municipis	Nre. Clubs	Nre. Equips	Nre. Modalitats esportives
Barcelona	Homes	15	31	39	14
	Dones	16	6	7	10
Girona	Homes	6	6	6	4
	Dones	2	2	2	2
Lleida	Homes	2	3	3	3
	Dones	1	1	1	1
Tarragona	Homes	3	3	3	3
	Dones	0	0	0	0
Total		45	52	61	37

Font: Observatori Català de l'Esport, 2008; a partir de Surroca, J., 2007

11. Pel detall exacte d'aquesta informació vegeu l'annex 6.

IV

Organitzacions públiques i organitzacions comercials

A la taula següent podem veure com les 10 primeres activitats esportives que més fan les persones, no coincideixen amb les 10 primeres que ofereixen els clubs.

Esports més practicats a Catalunya i esports oferts pels clubs	
Pràctica de la població	Oferta dels clubs
Natació recreativa	Futbol
Ciclisme recreatiu	Bàsquet
Gimnàstica de manteniment en un centre esportiu	Futbol sala
Muntanyisme/senderisme/excursionisme	Caça
Futbol	Ciclisme
Aeròbic, gimnàstica rítmica, expressió corporal, dansa, etc.	Petanca
Futbol sala, futbet, futbol 7 i futbol platja	Atletisme
Esquí i altres esports d'hivern	Excursionisme
Jòguing	Voleibol
Gimnàstica de manteniment a casa	Tennis
Bàsquet, minibàsquet	Natació

Font: Observatori Català de l'Esport, 2008; a partir de Surroca, J., 2007

Llavors, què fa possible que la gent pugui veure satisfetes les seves aspiracions esportives?: L'oferta de les organitzacions públiques i les comercials.

En efecte, segons les dades proporcionades per l'Observatori, un 24,7% de les persones fa esport en el marc d'una associació esportiva municipal (oferta pública) i un 16,2% en el d'un gimnàs o similar (oferta comercial). Una dada complementària són els espais de pràctica: un 45,8% de les persones fa esport en instal·lacions públiques i un 12,9% en un gimnàs privat. Ambdós indicadors posen de manifest la importància de l'oferta que prové dels 946 municipis de Catalunya (sector públic) i la del comercial, així com la complementarietat que es dona entre els tres sectors que intervenen en l'esport al país.

Els clubs, les organitzacions públiques i les organitzacions comercials formen una sòlida estructura per donar satisfacció a tota la demanda esportiva existent a Catalunya

V

El suport al desenvolupament esportiu

Darrere els aspectes més visibles del nostre esport –les persones, els espais i les organitzacions– hi ha tot un seguit d'iniciatives (econòmiques, formatives, legals, científiques, etc.) que fan possible el desenvolupament de l'esport a Catalunya. A continuació se'n destaquen algunes:

Olimpisme i esport d'alt nivell:

- L'any 2007, 41 esportistes (21 homes i 20 dones) van gaudir de la beca ADO ("Asociación Deportes Olímpicos"), especialment adreçada a esportistes en període de preparació olímpica. Aquesta xifra representa un 16,07% respecte al total d'esportistes beneficiaris i beneficiàries, que van ser 255.
- L'any 2007, 22 esportistes (17 homes i 5 dones) van gaudir de la beca ADOP ("Apoyo al Deporte Objetivo Paralímpico"), especialment adreçada a esportistes que es preparen pels Jocs Paralímpics. Aquesta xifra representa un 8,9% respecte al total d'esportistes beneficiaris i beneficiàries que van ser 247.

Esportistes catalans/es al pla ADO i al pla ADOP segons sexe any 2007

Pla	Homes	Dones	Total
Pla ADO	21	20	41
Pla ADOP	17	5	22

Font: Observatori Català de l'Esport, 2007; a partir d'Asociación Deportes Olímpicos i Comité Paralímpico Español, 2006

Més de 400 esportistes d'alt nivell reben suport per poder assolir els màxims resultats

- El 2007, 187 esportistes (107 homes i 80 dones) foren guardonats amb els premis ARC promoguts per la Secretaria General de l'Esport per donar suport a l'esport d'alt nivell a Catalunya.
- L'any 2007, 254 esportistes (150 homes i 104 dones), es van beneficiar de les beques ARC. L'import total d'aquestes fou de 680.000€.

Centres de tecnificació

628 esportistes es preparen en els 11 centres de tecnificació distribuïts pel territori català. Són els següents:

Centres de tecnificació i esportistes beneficiats

Centre de tecnificació	Nombre d'esportistes		
	Homes	Dones	Total
CAR Sant Cugat del Vallès	115	124	239
CTE Banyoles	8	15	23
CTE Cerdanya	10	12	22
CTE Cornellà de Llobregat	6	13	19
CTE Esplugues de Llobregat	110	104	214
CTE Lleida	22	14	36
CTE Ripollès	0	5	5
CTE Seu d'Urgell	13	17	30
CTE Terres de l'Ebre	9	11	20
CTE Vall d'Aran	4	8	12
CTE Vic	8	0	8
Total	305	323	628

Font: Observatori Català de l'Esport, 2008; a partir de SGE, 2007

Formació

A Catalunya hi ha 9 tipus de formacions de caire esportiu, el conjunt de les quals garanteix la formació exigida per desenvolupar apropiadament totes les professions de l'esport. Es tracta de: tècnic/a d'esports, tècnic/a de conducció d'activitats físico-esportives en el medi natural, tècnic/a d'animació d'activitats físiques i esportives, diplomatura en Magisteri (especialitat d'Educació Física), llicenciatura en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport, cursos monogràfics, postgraus, màsters i doctorats.

Estudien alguna d'aquestes formacions 11.303 alumnes (7.634 homes i 3.669 dones) i segons les dades disponibles la tendència és que el nombre augmenti.¹²

12. Per veure el detall, consulteu l'annex 7.

Legislació

El Parlament de Catalunya ha aprovat la llei sobre l'exercici de les professions de l'esport a Catalunya (<http://www.observatoridelesport.net/img/lleiesport08.pdf>) que té com a objecte regular els aspectes essencials de l'exercici de determinades professions de l'esport, reconèixer de manera expressa quines són aquestes professions, determinar les titulacions necessàries per exercir-les i atribuir a cada professió l'àmbit funcional específic corresponent.

Recerca

A Catalunya hi ha 12 grups de recerca en l'àmbit de les Ciències de l'esport. Són els següents:

- Centre d'Estudis Olímpics - UAB
- Estudi i avaluació dels factors psicològics en l'esport - INEFC, Lleida
- Fisiologia de l'esforç i estudi del moviment - UVic
- GEPE. Grup d'Estudis de Psicologia de l'Esport - UAB
- GRIES. Grup de recerca i innovació esport i societat - URL
- Grup d'Estudis Praxiològics - INEFC Lleida
- Grup de recerca Unitat de Ciències de l'esport - CAR de Sant Cugat
- Laboratori d'Investigació Social i Educativa - INEFC Barcelona
- Models complexos de l'esport - Uvic
- Grup de recerca de l'INEFC Barcelona - UB
- Recerca de l'Educació Física i l'Esport - UB
- Valors en Joc - UAB - INEFC

Hi ha tres grups dedicats a ciències mèdiques i de la salut i nou a les ciències socials, humanes i educatives.

En formen part 159 persones, de les quals 105 són homes i 54 dones.

L'any 2007 van publicar en total 12 llibres, 57 capítols de llibre i 61 articles de revistes.

VI

L'esport als mitjans de comunicació

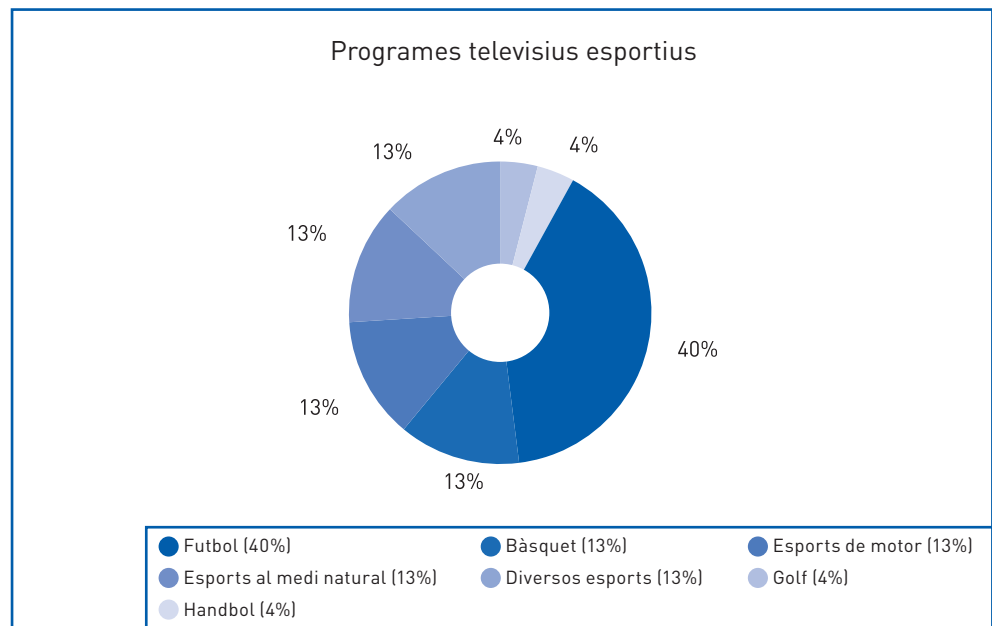
Com a fenomen social que és, l'esport surt als mitjans de comunicació i se'n fa un gran seguiment tant si és a la televisió com a la ràdio, la premsa escrita o Internet. Tanmateix, la seva presència és desigual (amb més emissions dedicades al futbol, que a qualsevol altre esport) i, potser per això, el seu atractiu varia d'uns col·lectius als altres. Alguns exemples:

- Un 40% dels programes esportius es dediquen majoritàriament al futbol.

La llei sobre l'exercici de les professions de l'esport garantirà uns serveis de qualitat gràcies a professionals millor qualificats

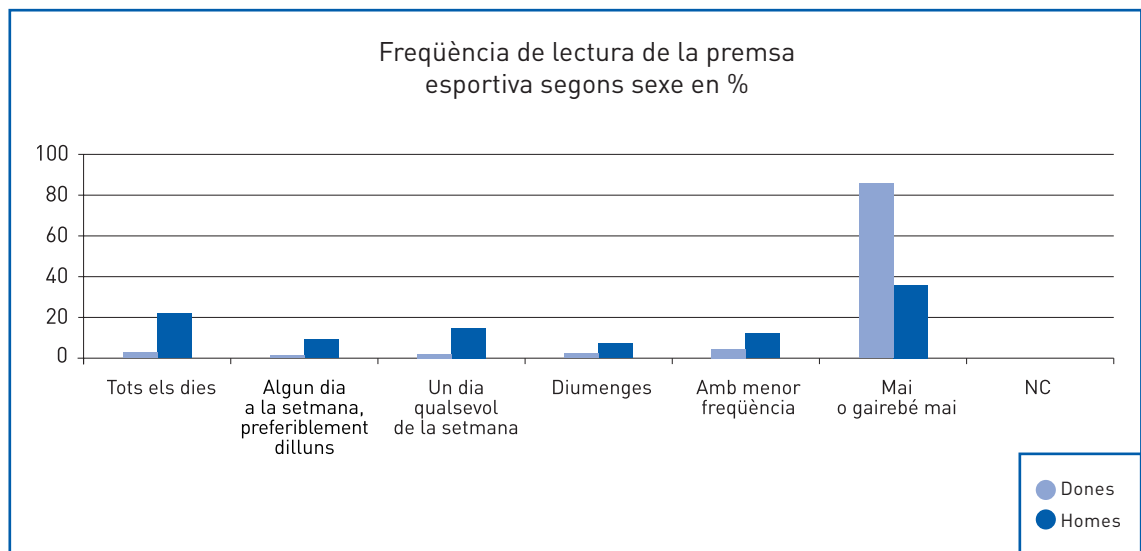
La recerca ajuda a conèixer millor el funcionament del sistema esportiu i de les persones i organitzacions que en formen part

L'esport als mitjans de comunicació no interessa totes les persones igual

Font: Observatori Català de l'Esport, 2007; a partir de les cadenes de televisió corresponents, 2007.

- El seguiment de l'esport a la televisió interessa més als homes que a les dones ja que, en període olímpic, quan els esports que es transmeten són molt més variats, les audiències femenines augmenten (Andrews, 1998).
- En premsa escrita el fenomen també es dona:

Font: Observatori Català de l'Esport, 2006; a partir de CIS, 2005.

VII

La Catalunya esportiva al món

La projecció exterior de l'esport de Catalunya es reflecteix en moltes dimensions, algunes més conegudes que d'altres. L'Observatori ha fet un recull sistemàtic de totes elles. Alguns exemples són:

- L'any 2007, les seleccions catalanes reconegudes per federacions internacionals varen participar en 21 esdeveniments internacionals masculins, 6 femenins i 4 mixtes. Les seleccions catalanes no reconegudes per cap federació internacional també varen participar en 16 esdeveniments internacionals masculins, 13 femenins i 2 mixtes.
- Durant la temporada 2006-2007, 21 clubs masculins varen participar en 15 competicions europees i 12 clubs femenins en 5.
- L'any 2007, un total de 381 esportistes (256 homes i 125 dones) va participar als campionats del món i 445 (247 homes i 198 dones) als campionats d'Europa.
- Als campionats del món, es van aconseguir un total de 119 medalles (68 homes i 51 dones) i 218 als campionats d'Europa (107 homes i 111 dones).
- Hi ha 38 persones (37 homes i 1 dona) que ens representen en organitzacions esportives internacionals.
- 15 organitzacions catalanes formen part d'organitzacions internacionals, de les quals 8 són federacions esportives.¹³
- A més dels 40 esdeveniments esportius rellevants, a Catalunya, entre l'any 2006 i el 2007 també es varen organitzar 14 fires i congressos internacionals de temàtica esportiva.
- 7 organitzacions catalanes tenen projectes esportius solidaris a diferents països de Sud-amèrica, Àfrica i Àsia:¹⁴

Nombre de projectes: 15

Lloc on es desenvolupen els projectes:

- Àfrica: 21
- Amèrica Llatina: 14
- Àsia: 1
- Europa: 1

- Durant el curs 2006-2007, 36 estudiants (21 homes i 5 dones) de les facultats de ciències de l'esport i les escoles de formació del professorat varen estudiar en algun país europeu en el marc dels programes d'intercanvi Sòcrates/Erasmus.

Catalunya és un país esportiu amb projecció internacional

13. Pel detall vegeu l'annex 8.

14. Pel detall vegeu annex 9.

Bibliografia

Andrews, D.L., 1998: "Feminizing Olympic reality: Preliminary dispatches from Baudrillard's Atlanta". *International Review for the Sociology of Sport*, 33, (1), 5-18.

Barber, B. R., 2000: *Un lugar para todos. Cómo fortalecer la democracia y la sociedad civil*. Barcelona, Paidós.

Heinemann, K.; Puig, N.; López, C.; Moreno, A., 1997: "Clubs esportius a Espanya i Alemanya: una comparació teòrica i empírica". A *Apunts. Educació Física i Esports*, (49), 40-62.

Secretaria General de l'Esport, 1995: *Enquesta sobre la pràctica d'activitats físico-esportives de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

Surroca, J.M., 2007: *Competicions Europees 2006/2007*. Secretaria General de l'Esport. (Informe no publicat)

Surroca, J.M., 2007: *Els clubs catalans temporada 2006 / 2007*. Secretaria General de l'Esport. (Informe no publicat)

Annex 1.

Nombre d'espais esportius de xarxa bàsica per cada 1.000 habitants segons comarca

Comarca	Espais de Xarxa bàsica
Maresme	1,32
Garraf	1,36
Vallès Occidental	1,44
Baix Llobregat	1,53
Baix Penedès	1,56
Selva	1,56
Vallès Oriental	1,6
Tarragonès	1,67
Montsià	1,68
Baix Camp	1,71
Anoia	1,76
Baix Ebre	1,82
Alt Camp	1,92
Segrià	1,92
Alt Penedès	1,93
Ripollès	1,93
Gironès	1,95
Alt Urgell	1,98
Osona	2,07
Bages	2,08
Baix Empordà	2,12
Alt Empordà	2,16
Pla d'Urgell	2,17
Garrotxa	2,35
Urgell	2,37
Pla de l'Estany	2,52
Segarra	2,53
Terra Alta	2,6
Noguera	2,71
Conca de Barberà	2,75
Berguedà	2,85
Cerdanya	3,19
Pallars Jussà	3,24
Ribera d'Ebre	3,3
Val d'Aran	3,35
Solsonès	3,37
Alta Ribagorça	3,44
Garrigues	3,54
Pallars Sobirà	3,54
Priorat	4,08

Comarca	Espais de Xarxa complementària
Vallès Occidental	1,98
Gironès	2,07
Montsià	2,13
Segrià	2,18
Baix Ebre	2,42
Anoia	2,52
Alt Penedès	2,55
Baix Camp	2,6
Segarra	3,08
Alt Camp	3,19
Tarragonès	3,25
Bages	3,26
Osona	3,29
Ribera d'Ebre	3,43
Baix Llobregat	3,45
Urgell	3,49
Garrotxa	3,5
Pla d'Urgell	3,54
Vallès Oriental	3,55
Conca de Barberà	4,12
Pla de l'Estany	4,17
Garraf	4,18
Noguera	4,4
Terra Alta	4,48
Baix Penedès	4,96
Alt Urgell	5,17
Garrigues	5,29
Pallars Jussà	5,38
Maresme	5,4
Berguedà	5,44
Alt Empordà	5,58
Selva	5,66
Ripollès	6,11
Priorat	7,96
Baix Empordà	9,5
Solsonès	10,11
Val d'Aran	15,18
Alta Ribagorça	15,95
Cerdanya	21,12
Pallars Sobirà	30,42

Font: Observatori Català de l'Esport, 2008; a partir de Consell Català de l'Esport, 2008.

Annex 2.

Federacions catalanes segons nombre de llicències

Federació	Llicències
Futbol	107.803
Basquetbol	69.639
Caça	59.616
Golf	48.411
Tennis	38.606
Entitats Excursionistes	26.125
Patinatge	15.174
Petanca	14.770
Pitch and Put	14.436
Tir Olímpic	13.893
Ciclisme	12.975
Pesca	12.254
Esports d'Hivern	11.276
Natació	11.142
Taekwondo	10.124
Activitats Subaquàtiques	9.437
Karate	7.583
Escacs	7.185
Handbol	6.926
Atletisme	6.803
Motociclisme	5.491
Judo i D.A	5.467
Vela	5.141
Hípica	4.800
Hoquei	4.743
Pàdel	4.193
Gimnàstica	3.878
Piragüisme	3.618
Disminuïts Psíquics	3.379
Pilota	3.358
Sords	2.934
Aèria	2.799
Bitlles	2.605
Rugbi	2.601
Tennis de Taula	2.561
Tir amb Arc	2.348
Esquaix i Racquetbol	2.202
Voleibol	2.196
Automobilisme	2.052
Rem	1.883
Triatló	1.846

Federació	Llicències
Dards	1.597
Espeleologia	1.313
Futbol Americà	1.095
Balls esportius	1.035
Futbol Sala	924
Cecs i Deficients Visuals	898
Minusvàlids físics	894
Esgrima	857
Beisbol i Softbol	851
Coloms Esportius	830
Kickboxing	768
Físic-Culturisme	673
Bàdminton	632
Korfbal	619
Billar	591
Boxa Amateur	573
Lluita	554
Curses d'Orientació	487
Paràlisi Cerebral	445
Esquí Nàutic	435
Twirling	347
Coloms Missatgers	331
Agiliti	218
Salvament i Socorrisme	165
Pentatló Modern	113
Polo	105
Motonàutica	90
Halterofília	81

Font: Observatori Català de l'Esport, 2008; a partir del Consell Català de l'Esport, 2007.

Annex 3.

Esportistes d'alt nivell a Catalunya		
Federació	Homes	Dones
FC Aèria	5	2
FC Atletisme	19	13
FC Automobilisme	2	0
FC Bàsquet	4	15
FC Bèisbol i Softbol	9	0
FC Billar	3	1
FC de Cecs i deficients visuals	12	10
FC Ciclisme	16	4
FC Curses d'orientació	4	3
FC Entitats excursionistes	8	4
FC Esgrima	6	2
FC Esquaix	1	0
FC Esports Hivern	6	4
FC Esquí nàutic	4	2
FC Gimnàstica	8	13
FC Golf	4	2
FC Halterofília	3	0
FC Handbol	3	3
FC Hípica	1	0
FC Hoquei	34	28
FC Judo i D.A.	2	0
FC Karate	0	2
FC Lluita	2	0
FC Minusvàlids físics	10	2
FC Motociclisme	19	2
FC Natació	44	48
FC Paràlisi cerebral	3	1
FC Patinatge	43	38
FC Pentatló modern	1	1
FC Petanca	1	0
FC Pilota	1	0
FC Pitch and Putt	6	0
FC Piragüisme	6	0
FC Rem	6	2
FC Rugbi	0	10
FC Salvament i Socorrisme	1	1
FC Taekwondo	3	0
FC Tennis	3	3
FC Tennis taula	1	3
FC Tir amb Arc	0	2
FC Tir Olímpic	3	2
FC Triatló	3	0
FC Vela	12	7
FC Voleibol	1	0
Total	323	230

Font: Observatori Català de l'Esport, 2007; a partir de Consell Català de l'Esport 2007.

Annex 4.

Nombre de clubs cada 1.000 habitants per comarques		
Comarca	Nombre de clubs	Clubs / 1.000 habitants
Pallars Sobirà	55	8,91
Alta Ribagorça	21	6,04
Priorat	48	5,22
Pallars Jussà	58	4,81
Solsonès	50	4,36
Pla d'Urgell	129	4,34
Ribera d'Ebre	88	4,06
Garrigues	72	3,79
Cerdanya	53	3,74
Noguera	125	3,60
Berguedà	135	3,55
Segarra	65	3,51
Alt Urgell	63	3,30
Ripollès	84	3,26
Conca de Barberà	60	3,20
Val d'Aran	24	3,12
Urgell	92	2,97
Alt Empordà	265	2,67
Montsià	152	2,64
Selva	289	2,46
Osona	317	2,45
Terra Alta	29	2,38
Alt Camp	84	2,36
Segrià	377	2,27
Pla de l'Estany	55	2,26
Anoia	207	2,21
Baix Empordà	227	2,21
Baix Ebre	144	2,17
Garrotxa	99	2,07
Bages	317	2,04
Gironès	267	1,96
Alt Penedès	153	1,89
Baix Camp	270	1,85
Vallès Oriental	575	1,79
Maresme	606	1,70
Tarragonès	306	1,69
Baix Penedès	100	1,63
Garraf	144	1,33
Baix Llobregat	826	1,19
Vallès Occidental	754	1,02
Barcelonès	1919	0,92

Font: Observatori Català de l'Esport, 2007.

Annex 5.

Clubs segons seccions esportives		
Nombre de seccions	Nombre de clubs	%
29	1	0,01
26	1	0,01
25	1	0,01
24	1	0,01
23	1	0,01
20	1	0,01
19	1	0,01
18	1	0,01
17	2	0,02
15	3	0,03
14	1	0,01
13	17	0,18
12	8	0,08
11	3	0,03
10	53	0,55
9	479	4,94
8	101	1,04
7	91	0,94
6	199	2,05
5	236	2,43
4	365	3,76
3	636	6,55
2	1.268	13,07
1	6.234	64,24
Total	9.704	100

Font: Observatori Català de l'Esport, 2007.

Annex 6.

Participació de clubs catalans en lligues estatals masculines segons municipi				
Província	Municipi	Clubs	Equips	Modalitat esportiva
Barcelona	Barcelona	9	17	Waterpolo (4 equips)
				Futbol (2)
				Hoquei (2)
				Bàsquet
				Beisbol
				Futbol americà (2)
				Futbol Sala
				Handbol
				Hoquei gel
				Hoquei patins
				Rugbi
	Terrassa	4	4	Hoquei (3)
				Waterpolo
	L'Hospitalet de Ll.	3	3	Futbol Americà
				Softbol
				Waterpolo
	Mataró	2	2	Hoquei patins
				Waterpolo
	Sant Boi	2	2	Beisbol
				Rugbi
Vilanova i la Geltrú	2	2	Hoquei herba	
			Hoquei patins	
Granollers	1	1	Handbol	
Igualada	1	1	Hoquei patins	
Martorell	1	1	Futbol Sala	
Olesa	1	1	Tennis taula	
Rubí	1	1	Hoquei herba	
Sant Sadurní d'Anoia	1	1	Hoquei patins	
Vic	1	1	Hoquei patins	
Viladecans	1	1	Softbol	
Sant Hipòlit de Voltregà	1	1	Hoquei patins	
Girona	Blanes	1	1	Hoquei patins
	Girona	1	1	Bàsquet
	L'Escala	1	1	Tennis taula
	Lloret de Mar	1	1	Hoquei patins
	Maçanet de la Selva	1	1	Hoquei patins
	Puigcerdà	1	1	Hoquei gel
Lleida	Lleida	2	2	Hoquei patins
				Voleibol
Tarragona	Les Borges Blanques	1	1	Tennis taula
	Reus	1	1	Hoquei patins
	Tarragona	1	1	Futbol
	Vielha	1	1	Hoquei gel

Font: Observatori Català de l'Esport, 2008; a partir de Surroca, J., 2007.

Annex 6.

Participació de clubs catalans en lligues estatals femenines segons municipi				
Província	Municipi	Clubs	Participació	Modalitat esportiva
Barcelona	Barcelona	6	7	Bàsquet
				Futbol (2 equips)
				Hoquei
				Hoquei línia
				Waterpolo (2)
	Mataró	2	3	Hoquei patins
				Tennis taula
				Waterpolo
	Terrassa	2	2	Hoquei (2)
	Arenys de Munt	1	1	Hoquei patins
	Calella	1	1	Tennis taula
	Castelldefels	1	1	Futbol sala
	Gironella	1	1	Futbol sala
	L'Hospitalet de LL.	1	1	Beisbol
	Rubí	1	1	Hoquei línia
	Sabadell	1	1	Waterpolo
	Sant Cugat	1	1	Hoquei
	Sant Feliu de LL.	1	1	Waterpolo
	Sant Hipòlit de Voltregà	1	1	Hoquei patins
Sant Joan Despí	1	1	Hoquei línia	
Vic	1	1	Tennis taula	
Viladecans	1	1	Softbol	
Girona	Cassà de la Selva	1	1	Tennis taula
	Girona	1	1	Waterpolo
Lleida	Lleida	1	1	Handbol

Font: Observatori Català de l'Esport, 2008; a partir de Surroca, J., 2007.

Annex 7.

Nombre d'alumnes de formacions relacionades amb l'activitat física i l'esport						
	Curs 2005-2006			Curs 2006-2007		
	Homes	dones	Total	Homes	dones	Total
Tècnic/a d'esports	683	93	776	767	140	907
Tècnic/a de conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural	549	173	722	683	221	904
Tècnic/a d'animació d'activitats físiques i esportives	941	419	1.360	999	397	1.396
Cursos monogràfics	2.425	1.298	3.723	3.076	2.041	5.117
Postgraus	177	339	516	175	196	371
Màsters	127	69	196	86	35	121
Doctorats*	-	-	-	86	47	133
Total	4.902	2.391	7.293	5.872	3.077	8.949

Nombre d'alumnes de formacions relacionades amb l'activitat física i l'esport						
	Curs 2004-2005			Curs 2005-2006		
	Homes	dones	Total	Homes	dones	Total
Diplomatura en Magisteri, especialitat d'Educació Física	811	687	1.498	805	704	1.509
Llicenciatura en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport	1.581	620	2.201	1.608	631	2.239
Total	2.392	1.307	3.699	2.413	1.335	3.748

Font: Observatori Català de l'Esport, 2008; a partir de les universitats corresponents i del Departament d'Educació i Universitats, 2007

*Les dades dels cursos de Doctorat fan referència als biennis 2005-2007 i 2006-2008.

Annex 8.

Organitzacions catalanes que formen part d'organitzacions internacionals	
Entitat Catalana	Organisme internacional
Associació Icestock Catalunya (AIC) http://icestock.esportcatala.com	Internacional Icestock Federation http://www.eisstock.org
Centre d'Alt Rendiment (CAR) de Sant Cugat http://www.car.edu	International Association of High Performance Sports Training Centres (IAHPSTC) http://www.forumelitesport.org
Centre Excursionista de Catalunya (CEC) http://www.cec-centre.org	International Ski Mountaineering Council (ISMC) http://www.ski-mountaineering.net
Consell Català de l'Esport http://www16.gencat.net/esport	International Association for Sports and Leisure Facilities (IAKS) http://www.iaks.org
Consell Català de l'Esport. Biblioteca de l'Esport http://www16.gencat.net/esport/biblio/index.htm	International Association for Sports Information (IASI) http://www.forumelitesport.org
Federació Catalana de Bitlles i Bowling http://www.tbowling.cat	European Tenpin Bowling Federation http://www.etbf.dk
Federació Catalana de Físic-culturisme	Union internationale de bodybuilding naturel (uibbn) http://hmfac.free.fr/cultur/reglecult/rguibbn1.htm
Federació Catalana de Futbol Sala http://www.futsalcat.com	Asociación Mundial de Futbol Sala (AMF) http://www.amfutsal.com.py Union Europea de Futsal (UEFS) http://www.uefsfutsal.com
Federació Catalana de Korbball http://www.korbball.cat	International Korbball Federation (IKF) http://www.korbball.org
Federació Catalana de Patinatge http://www.fecapa.cat	Confederación Sudamericana de Patinaje
Federació Catalana de Pitch and Putt http://www.pitchandputt.cat	European Pitch and Putt Association (EPPA) http://www.pitch-putt.info Federation of International Pitch and Putt Associations http://www.fippa.net
Federació Catalana d'Esquix i Raquetbol http://www.enjoc.com/fcs	European Racquetball Federation (ERF) http://www.european-racquetball.org International Racquetball Federation (IRF) http://www.internationalracquetball.com
Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya (FEEC) http://www.feec.cat	Union Internationale des Associations d'Alpinisme (UIAA) http://www.uiaa.ch Federation for Sport at Altitude (FSA) http://www.fsa-sky.org International Ski Mountaineering Council (ISMC)
Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya (INEFC) http://www.inefc.net	European Network of Sport Science, Education and Employment (ENSSEE) http://www.ensshe.de
Lliga de Futbol Australià de Catalunya (LFAC) http://www.lfac.tk	Aussie Rules Europe http://www.aussieruleseurope.com/

Font: Observatori Català de l'Esport, 2006; a partir de Direcció de Projectió Exterior de l'Esport, Generalitat de Catalunya, 2006

Annex 9.

Projectes esportius solidaris			
Entitat	Any fundació	Projectes en curs i països on es desenvolupen	Dades de contacte
EMMCI Estudiants i Mestres de Magisteri per a la Cooperació Internacional	1991	Escoles esportives socioeducatives (El Salvador)	Facultat de Ciències de l'Educació UB, Passeig de la Vall d'Hebron, 171 08035 Barcelona
Fundació FC Barcelona	1994	"XICS" (Xarxa Internacional de Centres Solidaris) Centres on es duen a terme activitats extralectives esportives (Brasil, Camerun, Marroc i Senegal)	Av. Aristides Maillol s/n 08028 Barcelona
		Programa UNICEF. Desenvolupament anual d'un pla de treball comú entre la Fundació FC Barcelona i UNICEF (Països de l'Àfrica, Amèrica Llatina i Àsia)	http://www.fcbarcelona.com/web/Fundacio/catala/
		Programa solidari a la localitat de Taquaritinga en col·laboració amb la fundació Edmíslon (Brasil)	fundació@fcbarcelona.cat
ASICALL Associació INEFC per la Cooperació Internacional s/n 08038 Barcelona	1996	Organització escola de futbol a la comunitat La Sabana (El Salvador)	INEFC, Av.de l'Estadi s/n 08038 Barcelona
		Pla de formació de 15 monitors poliesportius (El Salvador)	www.th4th.com/asicall/
		Pla de reciclatge mestres d'educació física (El Salvador)	asicall@asicall.org
Associació Cooperació en Moviment	2004	Cursos de capacitació i reciclatge per a professorat d'EF (El Salvador)	www.cooperacioenmoviment.org
		Cursos de capacitació per a monitors/es en iniciació esportiva (El Salvador)	
		Assessorament i cursos de formació tècnica per a responsables de la gestió del sistema esportiu a la comunitat Coujutepque (El Salvador)	cooperacioenmoviment@yahoo.es
ESI Esport Solidari Internacional	2004	Programes de formació de tècnics i tècniques esportives (Cap Verd)	C/Evarist Arnús, 29 Baixos, 08014 Barcelona
		Creació d'instal·lacions esportives en zones marginals (Cap Verd, Marroc, Senegal i Uganda)	
		Facilitació de programes d'escolaritat mitjançant l'esport (Marroc, Senegal i Uganda)	www.esportsolidari.org
		Donació de material esportiu i escolar (Angola, Cap Verd, Costa Rica, Colòmbia, El Salvador, Equador, Eritrea, Kiev, Moçambic, Rep.Democràtica Congo, Ruanda, Serra Leona i Uganda)	informacio@esportsolidari.org
UCEC-ADESCI Unió de Consells Esportius de Catalunya - Associació pel desenvolupament de Costa d'Ivori	2006	"L'esportista solidari" Donació de material esportiu (Costa d'Ivori)	Colegio Mayor Pedralbes, Av.Pearson, 27 03084 Barcelona www.ucec.cat adesci@gmail.com
ASME Associació Sant Martí Esport	-	-	www.asmesport.es

Font: Observatori Català de l'Esport, 2007; a partir de les organitzacions corresponents.

Amb la col·laboració de:

www.observatoridelesport.net